
HIVi mõju majandusele ja tööandjate roll selle ennetamisel

Gerli Paat-Ahi

Tervisepoliitika analüütik

12.06.2012 Tallinn

Miks on teema oluline

- Igal aastal lisandub umbes 400 uut HIVi juhtu, mis oleksid ennetatavad
- Hinnanguliselt 4000 inimest ei tea oma nakkusest

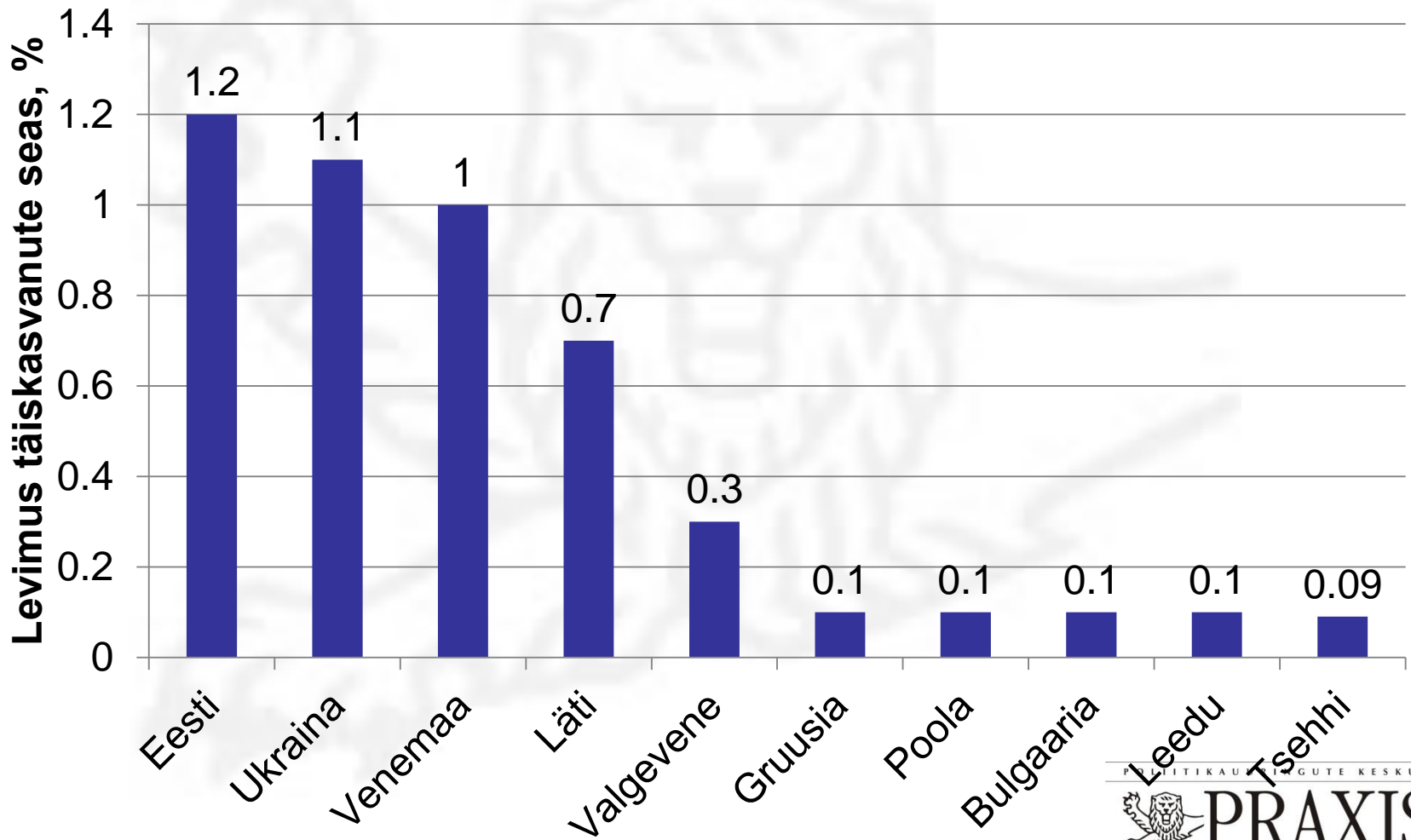
Metoodika

- Kirjanduse analüüs
- Olemasolevate ja kättesaadavate andmete analüüs
 - Tööandja vaatevinklist

HIVi epidemioloogia

- Kokku 8185 nakatunut
 - Kõige kõrgem nakatunute arv 2001.a.
 - Alates 2006. aastast vähenenud
 - Endiselt iga aastaga lisandub umbes 400 uut HIVi nakatunut
- Eestis Euroopa kõrgeim HIV levimus
 - Tööealisest elanikkonnast nakatunud 1,2%

Eestis jätkuvalt Euroopa kõrgeim levimus

HIViga seotud häbimärgistamine ja tõrjutus

EELARVAMUSED

HIVi nakatunu on ise süüdi
Nakatuvad vaid teatud inimesed-
narkomaanid, prostituudid,
homoseksuaalid

HOIAKUD

HIV-positiivsetega ei tohi suhelda
HIV/AIDSi haigeid peab häbistama
HIV on venelaste haigus

HÄBIMÄRGISTA MINE

VÄÄRTEADMISED

HIV on eluohtlik
Levib õhu või puudutuse teel
Antiretroviirusravi mõjutab füüsilist
väljanägemist ja psüühikat

ÜHISKOND

HIV/AIDSi haigeid on põlu all
Haigus on karistus mingi süü eest
Kogukonnast väljatõrjumine

HIV RIIGI TASANDIL JA KULU RIIGILE

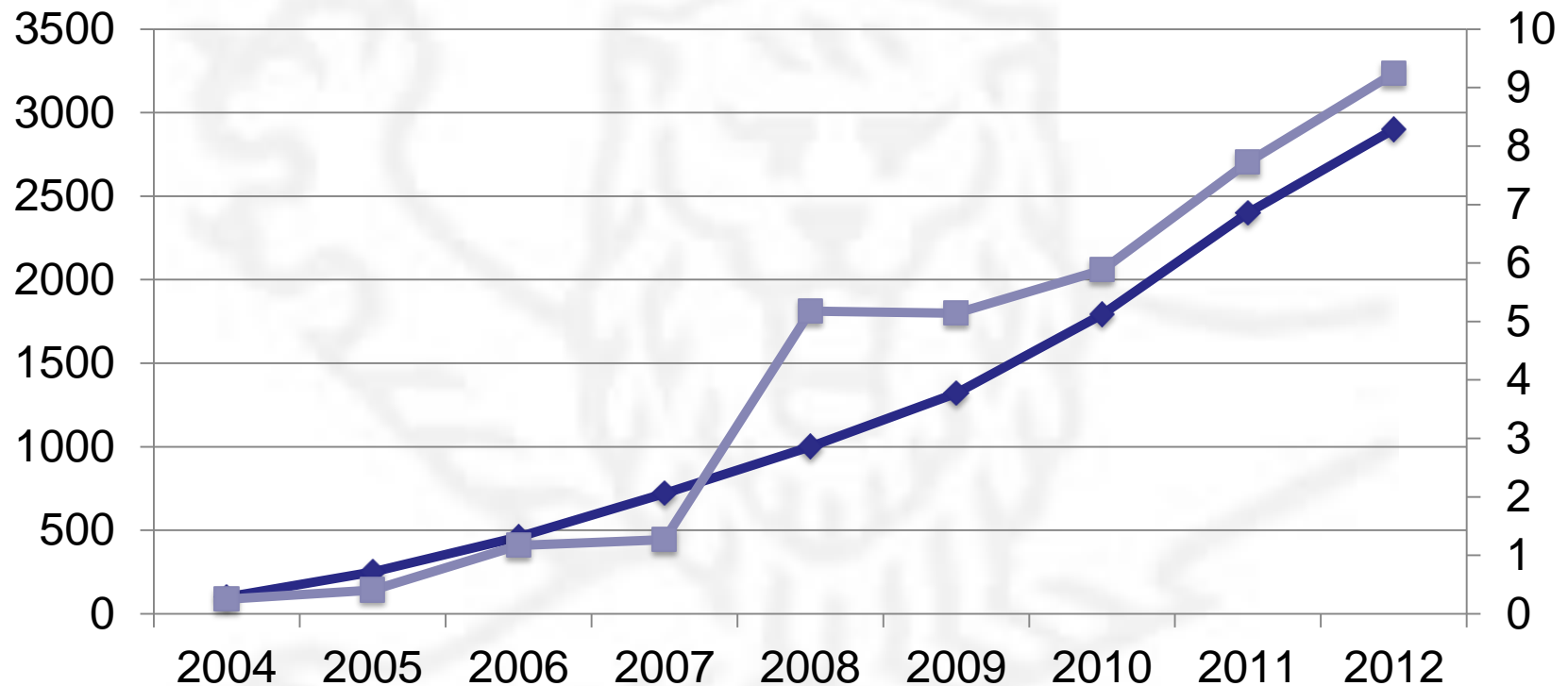
Tervisesüsteem HIVi kontekstis

- Olemas riiklik HIVi ennetusstrateegia laiahaardeliste tegevustega
 - Tegevused suures osas suunatud riskirühmadele
 - Ennetustegevustega ei ole kaetud töötajad
- HIViga tegelevad riiklikud ja mitteriiklikud organisatsioonid
 - Koalitsioon „Ettevõtted HIV vastu“

HIVi põhjustatud majanduslik koormus

Kulukomponent	Kulud (mln eurot)	Osakaal
Ennetus	3,8	8%
ARV-ravimid	5,9	13%
Ravi ja ravimid	4,6	10%
Enneaegne suremus	18,0	40%
Elukvaliteedi langus	12,6	28%
Kokku	44,8	100%

HIV ravi saajate arv ja kulud kasvavad

◆ ARV ravi saajate arv ■ ARV ravimite kulud (mln eurodes, parem skaala)

MÕJU ÜHISKONNALE

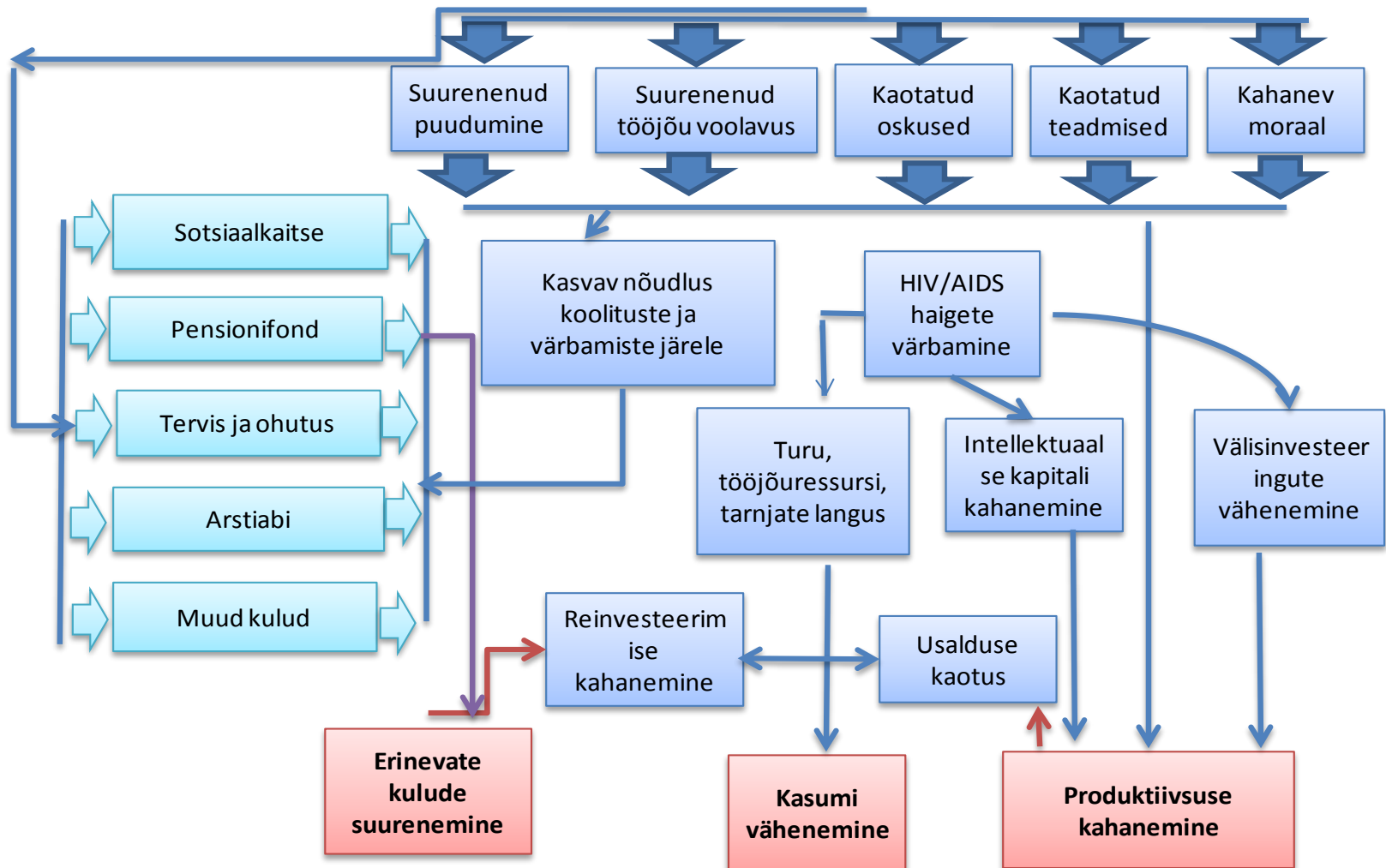
HIVI põhjustatud tervisekaotus

Kokku oli HIVi
hinnanguline
kahju perioodil
2000-2010
188 mln eurot,
sealjuures 64%
sellest
enneaegse
suremuse tõttu.

	2000 - 2010
Suremuse tõttu kaotatud eluaastad	11 967
Haigestumise tõttu kaotatud eluaastad	8 508
Suremuse ja haigestumise tõttu kaotatud eluaastad kokku	20 475
Kahju (mln eur)	188

MÕJU ETTEVÕTJALE

Üldine mõju tööandjale

Varasem diagnoosimine ja ravi hoiab kulusid kokku

HIV-staatus	Negatiivne	Positiivne	Positiivne	Positiivne
<i>Aeg nakatumisest</i>	-	5 aastat	5 aastat	5 aastat
<i>Diagnoosimine</i>	-	Varakult	Hilja	Ei
<i>Ravi saamine</i>	-	Jah	Jah	Ei
<i>Töövõime</i>	100%	100%	75%	50%
<i>Brutopalk</i>	792	792	792	792
<i>Kahju tööandjale madalamast töövõimest aastas</i>	0	0	2 376	4 752

MIKS on tööandjatel oluline HIVi ennetusega tegeleda

- Töökohal võib mõjutada väga palju inimese sotsiaalseid hoiakuid, väärtusi ning isegi seksuaalset käitumist;
- Nakatuvad peamiselt inimesed kes on tööealised, seega potentsiaalne kaotus tööandjatele.

MIDA saaksid ettevõtjad HIVi ennetamisega seoses teha

- Ennetamine ja harimine – tulemuseks käitumise muutumine
- Toetamise ja nõustamise tagamine, sh vabatahtlik testimine ja nõustamine
- Ennetada tõrjumist ja häbimärgistamist
- HIVi ühingute arendamine (nagu näiteks koalitsioon HIVi vastu)
- Igakülgse ennetusalase teabe pakkumine töökohal.

Kokkuvõte

- Eestis on enam kui 8000 HIV-positiivset
- Tööandjal ja töökohal suur mõju inimeste käitumise muutmiseks
- Oluline tegeleda ka töötajate elustiili/hoiakute kujundamisega
- Tööandjate võimalused HIVi ennetamiseks
 - Omavaheline koostöö
 - Testimise võimaldamine
 - Ettevõtetasandil ennetuse läbiviimine

Täname tähelepanu eest!

<http://www.praxis.ee>
e-mail: praxis@praxis.ee

